

Debata na temu: Bilateralna saradnja Srbija-Vijetnam: pucanj u srpsku akvakulturu ili šansa za srpsku ekonomiju?

Autor: Vesna Poleksić

Cilj časova:

1. Razvijanje sposobnosti analize slučaja, rešavanja problema i profesionalnog donošenja odluka
2. Razvijanje veština rada na tekstu: organizacije i selekcije informacija, izdvajanja bitnog i nebitnog, kritičkog čitanja teksta i slično.
3. Razvijanje sposobnosti formulisanja profesionalnog stava na osnovu argumenata za i protiv.
4. Razvijanje sposobnosti prezentovanja profesionalnih odluka
5. Razvoj socijalnih veština potrebnih za rad u timu i zajedničko rešavanje problema

Učesnici:

- Studenti IV (završne) godine Zootehnike (30tak učesnika) – na nastavi iz predmeta Stručna praksa
- Nastavnici: Vesna Poleksić, Marko Stanković, Vesna Davidović, Renata Relić, Zorka Dulić

Vreme i mesto: Maj mesec na oglednom dobru Poljoprivrednog fakulteta Radmilovac u Centru za ribarstvo i primenjenu hidrobiologiju

Napomena: Ovo je drugi blok časova kome prethodi blok od 4 interaktivna časa na fakultetu koji su služili za obnavljanje ranije učenih znanja. Scenariji i video zapisi prvog bloka interaktivnih časova se mogu pogledati na NaRA (<http://arhiva.nara.ac.rs/>)

Materijal:

- Prilog 1. Predložak za debatu, zamišljena situacija o izazovima srpskog ribarstva. Priču je napravio nastavnik. Može biti u jednom primerku (čita se na početku časa) ili po nekoliko primeraka za svaku od pet grupa, a može i svaki student dobiti svoj primerak da bi se kasnije, u toku časa, vraćao na informacije u priči.
- Prilog 2. Uloge i kratki opis pozicija pet izabranih interesnih grupa:
 1. Vlada Srbije, uvoznčki lobi, oružari i trgovci oružjem
 2. Udruženje proizvođača ribe
 3. Profesionalno javno mnjenje
 4. Udruženja potrošača i mediji
 5. Parlament – narodna skupština Republike Srbije
- Kartice za podelu u grupe: pošto se u nacrtu časa studenti dva puta dele u grupe i pri tom su te podele povezane (u drugoj podeli, u svakoj grupi se mora naći po jedan predstavnik svih grupa iz prve podele), važno je unapred znati broj studenata koji će učestvovati i pripremiti kartice. Na svakoj kartici je broj i slovo (1A, 1B, 1C, 1D, 1E; 2A, 2B, 2C, 2D, 2E... i dalje, tako da bude kartica za svakog studenta). U prvoj podeli grupe se formiraju od studenata koji izvuku isti broj, u drugoj podeli studenti prate slovo na svojim karticama i formiraju grupe po istim slovima na svojim karticama. Ukoliko ima 25 studenata, potrebno je pripremiti kartice sa brojevima od 1 do

5 i slovima od A do E. Ukoliko ima 30 studenata, brojeva će i dalje biti 1 do 5 (toliko je predviđeno uloga, interesnih grupa), a slova će biti od A do F.

Tok časa:

Korak 1. Nastavnik uvodi studente u situaciju, daje uvodne napomene i čita predložak za debatu (videti video zapis)

Korak 2. Prva podela studenata u grupe. Studenti prate broj na svojim karticama i formiraju grupe sa drugim studentima koji imaju isti broj na karticama. Svaka grupa dobija materijal: Prilog 1 (predložak za debatu) i Prilog 2 – kratak opis i poziciju jedna od 5 interesnih grupa. Nastavnik daje instrukciju: *Vaš zadatak je da pročitate predložak i da se, što je moguće više, uživite u dodeljenu ulogu. Razmislite, prodiskutujte u vašoj grupi i formulišite stav i argumente koji odgovaraju ulozi koju ste dobili. Kakav odnos ima vaša interesna grupa prema „izazovu srpskog ribarstva“, koji rešavamo danas. Za ovaj zadatak imate 20 minuta.* Studentima je na raspolaganju i materijal nastao u prvom bloku interaktivnih časova.

Korak 3. Studenti rade u grupama na formulaciji stava i argumenata. Nastavnik ih obilazi i daje potrebna pojašnjenja. Važno je studentima dati savet da svi naprave svoje beleške jer će u drugoj podeli na grupe biti jedini predstavnik interesne pozicije u kojoj su sada, a tamo bi trebalo da brane dogovoren stav i mišljenje.

Korak 4. Nova podela u grupe. Studenti prate slovo na karticama i formiraju grupu sa ostalima koji imaju isto slovo na svojim karticama. Bitno je da se osigura da u novoj grupi bude po jedan predstavnik od svake grupe iz prve podele, odnosno po jedan predstavnik svake interesne grupe. Nastavnik daje instrukciju: *Sada ste u grupi koja je jedna od nekoliko ekspertsih radnih grupa, angažovanih da donesu odluku i konkretan savet Vladi šta da radi. Kao što vidite u vašoj ekspertskej grupi ima predstavnika svake od interesnih grupa. Potrebno je da razmenite argumente koje ste formulisali u prethodnom koraku, prodiskutujete i donesete jednu zajedničku odluku: savet „DA“, znači da Vlada pristane na ponudu ili savet „NE“, znači da Vlada odbije ponudu. Za ovo pregovaranje imate 30 minuta. Trudite se da vreme odgovorno i pametno potrošite. Na kraju ćete prezentovati odluku i argumente.*

Korak 5. Studenti pregovaraju u grupama, a nastavnik(ci) ih obilazi, podstiče ili usmerava proces, daje pojašnjenja ako je potrebno, kontroliše i obaveštava o preostalom vremenu.

Korak 6. Prezentacija odluka. Jedna po jedna grupa prezentuju svoje odluke i ključne argumente. Nastavnik pažljivo vodi ovaj segment tako da dopušta povremeno sučeljavanje grupa, odnosno argumenata i kontraargumenata. Ovaj deo debate ima značajan pedagoški potencijal jer studenti posle celog procesa izgradnje stava i usvajanja argumenata, u prethodnim koracima, su sada u poziciji da ih utemeljeno brane. Zbog toga, prirodno, ovaj proces može biti zasićen emocionalnim ispoljavanjima, pa nastavnik mora pažljivo i vešto voditi diskusiju.

Korak 7. Integracija iskustva debate. Veoma je važno da nastavnik, na kraju, sumira (integriše) sve što su studenti prošli, da im osvesti sve zahteve koje su rešavali i sve sposobnosti koje su morali da angažuju. Posebno, može da naglasi težinu, složenost donošenja profesionalnih odluka u realnom svetu (videti video zapis)

Prilog 1. Predložak za debatu Multidisciplinarni pristup

Bilateralna saradnja Srbija-Vijetnam: pucanj u srpsku akvakulturu ili šansa za srpsku ekonomiju? Vlada republike Srbije zaključuje ugovor sa vladom Vijetnama. Očekuju se značajni prihodi, pre svega od ugovorenog izvoza oružja, ali i od mogućeg angažovanja srpskih građevinskih preduzeća u Vijetnamu.

Ugovor još nije obelodanjen, ali delovi istog dospevaju u medije: u narednih 5 godina zajedno sa velikim izvoznim poslom - izvozom oružja i verovatnim angažovanjem naših građevinskih firmi, ugovoren je uvoz iz Vijetnama 10 000 tona fileta pangasijusa godišnje.

Delovi ugovora koje su novinari objavili tiču se izvoza oružja i mogućeg, ali još uvek nedovoljno preciziranog, angažmana građevinskih firmi na izgradnji vijetnamske infrastrukture, što će doneti uposlenost i oružarima i možda građevinskim firmama, dok je uvoz fileta pangasijusa dobar izvor jevtinih protein za stanovništvo.

Mediji, međutim, počinju sa kampanjom u kojoj obraćaju pažnju na srpsku akvakulturu koja bi ovim ugovorom bila ozbiljno ugrožena. Javno mnjenje zahteva da se ugovor obelodani, pa vlada organizuje javnu debatu u skupštini gde bi se sve zainteresovane strane obratile narodnim poslanicima. Na kraju će se organizovati i glasanje da bi bila doneta odluka da li će parlament da ratifikuje sporazum Srbija-Vijetnam?

Prilog 2. Uloge zainteresovanih strana:

1. Vlada Srbije, uvoznički lobi, oružari i trgovci oružjem:

Potrebno je da se studenti podsete ili saznaju kakve su ekonomske veze Srbije i Vijetnama i/ili ostatka sveta: vrste ugovora u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane, međunarodna pravila i zakoni trgovine, da razmišljaju o odnosu jevtina uvozna riba naspram velikog izvoza oružja i mogućeg angažovanja građevinskih firmi, tj njihovih radnika.

2. Udruženje proizvođača ribe:

Treba se podsetiti svega što se učilo o slatkovodnoj akvakulturi:

Potencijali za akvakulturu u Srbiji.

Kvalitet mesa šarana, nasuprot pangasius-u, uslovi sredine za uzgoj pange i ostalih riba, prednosti uzgoja šarana, multifunkcionalni koncept korišćenja ribnjaka i prostora oko jezera, tradicija centralne i srednje Evrope.

3. Profesionalno javno mnjenje:

Poljoprivredni fakulteti, Biološki fakulteti, Veterinarski fakulteti, nutricionisti, privredne komore: svi oni treba da razmišljaju i uzimaju u obzir: proizvodnja ribe, kvalitet vode, ekologija, turizam, kvalitet vode za gajenje pangazijusa, efekti na kvalitet mesa, meso pange u poređenju sa mesom šarana, bolesti riba, tradicionalni način gajenja toplovodnih riba kod nas, multifunkcionalna akvakultura tj. multifunkcionalno korišćenje ribnjaka, ruralni razvoj.

4. Udruženja potrošača i mediji:

Kvalitet mesa šarana, pastrmke i drugih vrsta u odnosu na kvalitet mesa pangazijusa, količina masti i proteina, sastav i kvalitet masnih kiselina, zdrava ishrana, upravljanje percepcijom potrošača, marketing, sloboda izbora, zaštita srpskih proizvođača ribe i srpska ekonomija

5. Parlament – narodna skupština Republike Srbije

Ova zainteresovana strana sluša debatu i na kraju glasa